

Державна служба статистики України

СХВАЛЕНО

Рішення Комісії з питань
удосконалення методології
та звітної документації
(протокол від 09.10.2017 № 18)

**СТАНДАРТНИЙ ЗВІТ З ЯКОСТІ
ДЕРЖАВНОГО СТАТИСТИЧНОГО СПОСТЕРЕЖЕННЯ
"ІНВЕСТИЦІЇ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ"**

2.05.03.01

електронна пошта: *invzac@ukrstat.gov.ua*
телефон: *(044) 287-01-30*
керівник ДСС: *Антонова О. М.*

Київ – 2017

ЗМІСТ

1.	Вступ.....	3
2.	Компоненти якості державного статистичного спостереження.....	5
2.1.	Відповідність.....	5
2.2.	Точність.....	6
2.3.	Своєчасність та пунктуальність.....	7
2.4.	Доступність та зрозумілість.....	8
2.5.	Послідовність та зіставність.....	9
2.6.	Оцінка потреб та очікувань користувачів.....	10
2.7.	Ефективність, витрати та навантаження на респондентів.....	11
2.8.	Конфіденційність, прозорість та захист.....	12
3.	Заключна частина.....	13

1. Вступ

Стандартний звіт з якості державного статистичного спостереження "Інвестиції зовнішньоекономічної діяльності" (далі – звіт) підготовлено з метою інформування користувачів стосовно основних критеріїв та індикаторів якості його результатів. Звіт містить загальну інформацію, яка не залежить від результатів конкретного періоду спостереження, а визначена чинною методологією, процедурами обробки даних тощо.

Звіт орієнтований насамперед на широке коло користувачів статистичної інформації та є відправною точкою для підготовки більш детальних звітів з якості даних і результатів спостереження.

Наведені компоненти якості, такі як відповідність, точність, своєчасність та пунктуальність, доступність та зрозумілість, послідовність та зіставність, відповідають принципам виробництва статистичної продукції, які визначено розділом III Принципів діяльності органів державної статистики, затверджених наказом Держкомстату від 14.06.2010 № 216.

Державне статистичне спостереження "Інвестиції зовнішньоекономічної діяльності" (далі – ДСС, спостереження) запроваджено у 1994 році.

ДСС проводиться на виконання постанови Кабінету Міністрів України та Національного банку України від 17.03.2000 № 517 "Про складання платіжного балансу України" для збору даних щодо прямих інвестицій, необхідних для формування Національним банком України інформаційної бази для складання платіжного балансу та визначення міжнародної інвестиційної позиції, яка відображає фінансові потоки та загальні обсяги фінансових зобов'язань і вимог між країнами.

Метою проведення ДСС є отримання даних щодо прямих інвестицій в Україну/з України та щодо взаємозв'язків підприємств в рамках відносин прямого інвестування.

Відповідно до Довідника розділів статистики ДСС належить до розділу 2.05 "Зовнішньоекономічна діяльність та платіжний баланс" за тематикою статистичного виробництва 2.05.03 "Інвестиції зовнішньоекономічної діяльності".

Збір даних здійснюється за формами:

- № 10-зез (квартальна) "Звіт про прямі іноземні інвестиції" (далі – ф.№ 10-зез);
- № 13-зез (квартальна) "Звіт про прямі інвестиції за кордон" (далі – ф.№ 13-зез);
- № 11-зез (ВПП) (річна) "Звіт про взаємозв'язки підприємства з прямими іноземними інвестиціями в рамках відносин прямого інвестування" (далі – ф.№ 11-зез (ВПП));
- № 12-зез (ВПП) (річна) "Звіт про взаємозв'язки підприємства - прямого інвестора в рамках відносин прямого інвестування" (далі – ф.№ 12-зез (ВПП));
- роз'яснення щодо показників форм.

Також використовується адміністративна інформація Національного банку України (далі – НБУ) про ринкову вартість прямих інвестицій (акцій, майна тощо) підприємств, установ.

Крім того отримується така інформація для цілей спостереження:

- НБУ щодо переліків юридичних осіб, які отримали/здійснили за кордон інвестиції у вигляді грошових внесків;
- Фонду державного майна України щодо підприємств, які повністю або частково приватизовано за участю іноземного інвестора;
- Мінекономрозвитку України щодо резидентів, яким видано ліцензії на інвестування майнових цінностей за межами України;
- органів державної реєстрації щодо зареєстрованих договорів (контрактів) про спільну інвестиційну діяльність за участю іноземного інвестора.

Показники спостереження розробляються з урахуванням основних вимог Керівництва з платіжного балансу та міжнародної інвестиційної позиції Міжнародного валютного фонду (6-те видання, 2008), Еталонного визначення ОЕСР для іноземних прямих інвестицій (4-те видання, 2008) у частині статистики прямих інвестицій.

Нормативно-правовою основою проведення ДСС є закони України "Про державну статистику", "Про інформацію", щорічні плани державних статистичних спостережень, а також інші нормативно-правові документи.

Узагальнена статистична інформація за результатами спостереження щоквартально оприлюднюється на офіційному веб-сайті Держстату в експрес-випуску, статистичному бюлетені "Інвестиції зовнішньоекономічної діяльності України" та раз на рік у збірнику "Інвестиції зовнішньоекономічної діяльності України", комплексних публікаціях Держстату, а також у розділі "Статистична інформація".

Дані, що публікують територіальні органи Держстату (далі – ТОД) на власних веб-сайтах, узгоджені з даними, що публікує Держстат.

Крім того, дані спостереження надаються в рамках спільних угод між Держстатом і органами державної влади, можуть бути отримані користувачами в порядку та на умовах, визначених Держстатом, а також відповідно до порядку доступу до публічної інформації.

2. Компоненти якості державного статистичного спостереження

2.1. Відповідність

Відповідність – це ступінь, з яким результати державних статистичних спостережень задовольняють поточним та потенційним потребам користувачів.

Основними показниками ДСС є:

- обсяг прямих інвестицій в Україну (акціонерного капіталу);
- обсяг прямих інвестицій з України (акціонерного капіталу);
- обсяг прямих інвестицій в Україну (боргових інструментів);
- обсяг прямих інвестицій з України (боргових інструментів).

Одиницею спостереження є підприємство:

– яке одержало від партнерів-нерезидентів пряму інвестицію, що складає не менше 10% у загальному обсязі статутного, пайового капіталу або не менше 10% голосів у його управлінні по кожному окремому нерезиденту (прямому інвестору), а не в підсумку (для форм № 10-зез та № 11-зез (ВПП));

– яке одержало від партнерів-нерезидентів пряму інвестицію в рамках концесійного договору та договору (контракту) про спільну інвестиційну діяльність (для форм № 10-зез та № 11-зез (ВПП));

– постійне представництво нерезидента в Україні (яке має будинки, споруди й обладнання, що належать нерезиденту) (для форм № 10-зез та № 11-зез (ВПП));

– яке має взаємозв'язки з прямими інвесторами вищих рівнів власності в рамках відносин прямого інвестування та/або зобов'язання/вимоги перед/до пов'язаними(их) підприємствами, що розташовані за кордоном (для ф. № 11-зез (ВПП));

– яке має не менше 10% у загальному обсязі статутного капіталу підприємства-нерезидента або не менше 10% голосів у його управлінні (у кожному окремому підприємстві-нерезиденті, а не в підсумку) (для форм № 13-зез та № 12-зез (ВПП));

– яке здійснило прямі інвестиції за кордон на підставі концесійних договорів та договорів про спільну інвестиційну діяльність (для форм № 13-зез та № 12-зез (ВПП));

– яке має взаємозв'язки з підприємствами прямого інвестування в рамках відносин прямого інвестування (для ф. № 12-зез (ВПП)).

Обстежуються підприємства всіх видів економічної діяльності, незалежно від організаційно-правової форми господарювання.

Респондентом цього державного статистичного спостереження є юридична особа.

Інформація, що отримана при проведенні ДСС, групується відповідно до таких класифікацій/класифікаторів: Класифікації видів економічної діяльності (КВЕД); Класифікації країн світу (КС); Класифікації валют (КВ); Класифікатора об'єктів адміністративно-територіального устрою України (КОАТУУ).

Результати спостереження на державному рівні щоквартально узагальнюються в таких розрізах:

обсяг прямих інвестицій (акціонерного капіталу) в Україну за:

- країнами (КС);
- видами економічної діяльності (група за КВЕД);
- регіонами.

обсяг прямих інвестицій (акціонерного капіталу) з України за:

- країнами (КС);
- видами економічної діяльності (секція/розділ/угруповання розділів 10-12, 13-15, 16-18, 19, 20, 21, 22-23, 24-25, 26-30, 31-33 за КВЕД);
- регіонами.

обсяг прямих інвестицій (боргових інструментів) в Україну/з України за:

- країнами (КС);
- видами економічної діяльності (секція/розділ/угруповання розділів 10-12, 13-15, 16-18, 19, 20, 21, 22-23, 24-25, 26-30, 31-33 за КВЕД);
- видами боргових інструментів;
- регіонами.

Водночас на регіональному рівні щоквартально узагальнюються дані:

- щодо обсягу прямих інвестицій (акціонерного капіталу) по регіону за країнами (КС);
- за видами економічної діяльності (секція/розділ/угруповання розділів 10-12, 13-15, 16-18, 19, 20, 21, 22-23, 24-25, 26-30, 31-33 за КВЕД);
- по містах обласного підпорядкування і районах;
- щодо обсягів прямих інвестицій (акціонерного капіталу) з регіону в цілому;
- щодо обсягів прямих інвестицій (боргових інструментів) у регіоні в цілому та з регіону.

2.2. Точність

Точність – це ступінь наближеності розрахунків до дійсних значень.

ДСС проводиться відповідно до Методологічних положень щодо організації державного статистичного спостереження щодо інвестицій зовнішньоекономічної діяльності (далі – Методологічні положення), затверджених наказом Держстату від 03.10.2014 № 284 (із змінами, затвердженими наказом Держстату від 28.03.2017 № 70) і розміщених на офіційному веб-сайті Держстату (www.ukrstat.gov.ua) у розділі "Методологія та класифікатори"/"Статистична методологія"/"Економічна статистика"/"Зовнішньоекономічна діяльність".

Згідно з Методологічними положеннями спостереження є суцільним.

Формування сукупності одиниць для проведення ДСС здійснюється на державному рівні на основі підготовленого в рамках Реєстру статистичних одиниць загального списку одиниць статистичних спостережень. Порядок формування сукупності викладений у пункті 3.4 Методологічних положень.

З метою забезпечення повноти та репрезентативності даних, щоквартально на державному рівні здійснюється актуалізація сукупності одиниць спостереження.

Після отримання даних від респондентів органи державної статистики здійснюють їх аналіз, логічний і арифметичний контролю, які проводяться засобами електронної обробки. У разі виявлення помилок дані опрацьовуються з респондентами та коригуються. Для систематизації та агрегації інформації використовуються державні класифікатори та локальні довідники.

При проведенні ДСС методи імпутації не застосовуються.

За підсумками аналізу сукупності одиниць ДСС у січні-червні 2017 року за ф. № 10-зез рівень невідповідей становив 1,7% підприємств (із 17313), за ф. № 13-зез – 0,6% (із 164), а також за 2016 рік за ф. № 11-зез (ВПП) (із 92) – 10,8% підприємств, за ф. № 12-зез (ВПП) – 50,0% (із 2) відповідно.

Більшість одиниць не звітувало з причини невідповідності критеріям одиниці спостереження: перекласифікація інвестиції, вихід зі складу засновників підприємства нерезидента (для форм № 10-зез (квартальна) та № 11-зез (ВПП) (річна)), закриття підприємствами-резидентами своїх філій за кордоном (для форм № 13-зез (квартальна) та № 12-зез (ВПП) (річна)) тощо. Однак це не вплинуло на точність основних показників щодо інвестиції зовнішньоекономічної діяльності.

2.3. Своєчасність та пунктуальність

Своєчасність – це період часу між подією або явищем, що описують статистичні дані, та публікацією цих статистичних даних.

Пунктуальність – це період часу між фактичною датою публікації даних та плановою датою, яка визначена в офіційному календарі публікації.

Терміни оприлюднення статистичної інформації та публікацій за результатами розробки спостереження визначені планом державних статистичних спостережень. Для зручності користувачів на офіційному веб-сайті Держстату розміщені Каталог офіційних статистичних публікацій та Календар оприлюднення інформації, де вказані відповідні дати оприлюднення статистичних продуктів.

Оприлюднення статистичної інформації здійснюють у заплановані терміни. У випадку необхідності перенесення цих термінів на офіційному веб-сайті Держстату для користувачів розміщують відповідне повідомлення.

Збір та обробка даних, аналіз зведеної інформації здійснюється в такі терміни:

	Збір даних	Обробка Держстатом	Аналіз даних	Перше оприлюднення статистичної інформації
ф.ф. № 10-зез, № 13-зез	не пізніше 7 числа після звітнього періоду	I етап: до 35 дня після звітнього періоду; II етап: до 47 дня після звітнього періоду	до 57 дня після звітнього періоду	на 58-60 день після звітнього періоду
ф.ф. № 11-зез (ВП), № 12-зез (ВП)	не пізніше 28 лютого	до 90 дня після звітнього періоду	до 91-180 день після звітнього року	–

Перша публікація даних за результатами ДСС оприлюднюється щоквартально на 58-60 день після закінчення звітнього періоду.

Запити користувачів щодо надання інформації виконуються відповідно до вимог Закону України "Про доступ до публічної інформації".

2.4. Доступність та зрозумілість

Доступність – це характеристика простоти та легкості, з якою користувач може отримати статистичні дані; вона визначається фізичними умовами, за наявності яких користувачі можуть отримати доступ до статистичних даних.

Зрозумілість – це характеристика простоти та легкості розуміння користувачем статистичних даних; вона вимірюється через інформаційне середовище, в якому представлені статистичні дані, що супроводжуються відповідними метаданими.

Результати ДСС розміщуються у вільному доступі на офіційному веб-сайті Держстату (www.ukrstat.gov.ua) у розділах "Експрес-випуски", "Статистична інформація" та "Публікації" (рубрика "Економічна статистика"/"Зовнішньоекономічна діяльність"/"Інвестиції зовнішньоекономічної діяльності"). Інформація оприлюднюється у форматах ".doc" та/або ".xls" та ".pdf".

Водночас наявну статистичну інформацію за результатами спостереження можна отримати за запитом в установленому порядку.

З метаданими обстеження можна ознайомитись у розділі "Статистичні спостереження"/"Метаописи державних статистичних спостережень"/"Економічна статистика"/"Зовнішньоекономічна діяльність та платіжний баланс"/"2.05.03.01 Інвестиції зовнішньоекономічної діяльності".

Контакти для отримання додаткової інформації про результати спостереження, відповідного методологічного забезпечення, а також довідок щодо умов поширення його результатів:

адреса: 01601, м. Київ, вул. Шота Руставелі, 3

телефон: (044) 287-01-30

електронна пошта: *invzac@ukrstat.gov.ua*

Контактна інформація для оформлення інформаційного запиту:

телефон: 287-06-72, факс 235-37-39,

електронна пошта: *el.zapyt@ukrstat.gov.ua*.

2.5. Послідовність та зіставність

Послідовність двох або більше статистичних даних означає, наскільки у державних статистичних спостереженнях, у рамках яких вони вироблялися, використовувались однакові метадані – класифікації, визначення і сукупність, що вивчається, а також гармонізовані методи.

Зіставність – це окремий випадок послідовності, коли статистичні дані відносяться до тих самих об'єктів даних, а ціль їхнього об'єднання – зробити порівняння у часі або за регіонами, або за іншими сферами діяльності.

Властивість порівнянності даних є результатом дії ряду чинників, основні з яких можуть бути об'єднані у дві групи: концепція обстеження та методологія вимірювання.

Концепція обстеження передбачає єдині підходи до системи показників (їхнього змісту, визначень), одиниць спостереження, формування сукупності одиниць спостереження, звітного періоду та періодичності обстеження, географічного охоплення тощо.

Методологія спостереження включає методи збору та обробки даних.

Послідовність та зіставність даних ДСС забезпечені єдиними підходами до формування сукупності одиниць, системи показників та їх визначень, застосуванням єдиних національних класифікацій, а також основних вимог міжнародних стандартів зі статистики прямих інвестицій.

Порівнянними (у річній динаміці) є дані щодо обсягів прямих інвестицій (акціонерного капіталу) з 1994 року по Україні в цілому, а також в розрізах по країнах – інвесторах/реципієнтах прямого інвестування, регіонах, з 2000 року – за видами економічної діяльності (КВЕД-2005), з 2010 року – за КВЕД-2010.

2.6. Оцінка потреб та очікувань користувачів

Користувачами інформації, яка отримана за результатами ДСС, є органи державної влади та місцевого самоврядування, інші державні установи, наукові організації, навчальні заклади, підприємства, посольства України за кордоном, посольства та представництва інших країн в Україні, міжнародні організації, фізичні особи.

Дані про прямі інвестиції ДСС є інформаційною основою для розрахунку НБУ даних щодо потоків та запасів прямих іноземних інвестицій у рамках складання статистики платіжного балансу та міжнародної інвестиційної позиції.

Користувачі статистичної інформації зі статистики інвестицій зовнішньоекономічної діяльності визначаються на основі угод про взаємообмін інформаційними ресурсами з органами державної влади, листів-запитів на отримання статистичних даних, а також пропозицій щодо вдосконалення інструментарію проведення державного статистичного спостереження.

У липні 2014 року Держстат провів анкетне опитування користувачів статистичної інформації з метою вивчення ступеня відповідності потребам користувачів інформації зі статистики інвестицій зовнішньоекономічної діяльності, що містяться у бюлетені "Інвестиції зовнішньоекономічної діяльності України", та аналогічних статистичних публікаціях ТОД, а також визначення оцінки якості зазначеної статистичної інформації.

Згідно з результатами анкетного опитування користувачів про рівень задоволення потреб в інформації щодо показників зі статистики інвестицій зовнішньоекономічної діяльності 87% опитаних користувачів отримують необхідну інформацію електронними засобами (електронна пошта, Інтернет, офіційний веб-сайт Держстату, веб-сайти ТОД), 27% – відповіді на запит, 25% – використовують офіційні друковані видання.

Показники щодо прямих інвестицій (акціонерного капіталу), такі як обсяг та рух прямих інвестицій в Україні, використовують у своїй роботі 62% користувачів, у розрізі видів економічної діяльності – 52%, країн – 48%.

Якість статистичної інформації зі статистики інвестицій зовнішньоекономічної діяльності за всіма критеріями на "добре" та "відмінно" оцінили більше 80% опитаних.

Для покращення якості статистичної інформації на підставі отриманих результатів анкетного опитування при підготовці матеріалів, що оприлюднюються на офіційному веб-сайті, було змінено формат та розширено перелік показників вихідної інформації:

– з I кварталу 2015 року в бюлетень "Інвестиції зовнішньоекономічної діяльності України" було включено інформацію щодо загальних обсягів прямих інвестицій (акціонерного капіталу та боргових інструментів) в Україну за країнами, видами економічної діяльності та регіонами;

– з I півріччя 2015 року на сайті Держстату в розділі "Статистична інформація" оприлюднюється інформація з обсягів прямих інвестицій за країнами ЄС-15.

Більш детальна інформація за результатами проведення анкетного опитування наведена в повідомленні для користувачів статистичної інформації, яке розміщене на офіційному веб-сайті Держстату в розділі "Анкетні опитування".

2.7. Ефективність, витрати та навантаження на респондентів

Держстат здійснює щорічну оцінку звітного навантаження на респондентів на підставі Методики вимірювання звітного навантаження на респондентів, затвердженої наказом Держстату України від 14.05.2013 № 149. У цілому по Україні у 2017 році звітне навантаження на респондентів порівняно з 2016 роком за ф. № 10-зез зменшилося на 29,6%, за ф. № 13-зез – на 4,0%, за ф. № 11-зез (ВПП) – на 11,4%. Це відбулось в основному за рахунок зменшення кількості респондентів. Звітне навантаження на респондентів за ф. №12-зез (ВПП) залишилось без змін порівняно з 2016 роком.

За результатами анкетного опитування для визначення звітного навантаження на респондентів середні витрати часу на заповнення форм № 10-зез становлять 49 хв., № 13-зез – 44 хв., № 11-зез (ВПП) – 1 год. 47 хв., № 12-зез (ВПП) – 3 год. 30 хв. Більшості з числа опитаних респондентів (77% – № 10-зез, 78% – № 13-зез, 58% – № 11-зез (ВПП) та 100% – № 12-зез (ВПП)) було нескладно зрозуміти роз'яснення та зміст показників, підготувати інформацію та заповнити форми. Індекс задоволеності респондентів за формами № 10-зез та № 13-зез становить 88, за формами № 11-зез (ВПП) і № 12-зез (ВПП) – 78 та 100 відповідно (при середньому значенні показника за формами державних статистичних спостережень – 88).

Для спрощення процедури подання респондентами форм державного статистичного спостереження щодо прямих інвестицій за формами № 10-зез та № 13-зез упроваджено приймання електронної звітності засобами телекомунікаційного зв'язку. При цьому дані проходять автоматичний арифметичний і логічний контроль. Кількість респондентів ДСС, які подають звіти в електронному форматі, постійно збільшується. Частка звітів, отриманих в електронному вигляді за ф. № 10-зез, у січні-червні 2017 року становила 63,2%, за ф. № 13-зез відповідно 73,3%.

Електронна версія звітів за формами № 11-зез (ВПП) та № 12-зез (ВПП) не розроблена і не планується, зважаючи на невелику кількість респондентів.

2.8. Конфіденційність, прозорість та захист

Знеособлення постачальників даних, конфіденційність інформації, яку вони надають, та її використання тільки у статистичних цілях мають бути гарантовані. Органи державної статистики мають поширювати статистичні дані об'єктивно, професійно та прозоро.

Захист конфіденційної статистичної інформації є одним із основних принципів проведення ДСС "Інвестиції зовнішньоекономічної діяльності". Необхідність дотримання принципу конфіденційності статистичної інформації визначено положеннями Закону України "Про державну статистику" та міжнародними стандартами.

Для забезпечення встановлених національним та міжнародним законодавством гарантій перед респондентами у практиці проведення цього спостереження реалізуються такі заходи щодо забезпечення конфіденційності статистичної інформації:

- первинні дані, отримані органами державної статистики від респондентів під час проведення ДСС, використовуються виключно для статистичних цілей;
- статистична інформація, отримана за результатами спостереження, надається користувачу у зведеному знеособленому вигляді;
- в окремих випадках, якщо є ризик розкриття конфіденційних (первинних) даних, статистична інформація, отримана в ході спостереження, не розповсюджується.

У ході проведення ДСС забезпечується збереження і захист первинної статистичної інформації, яка отримується у вигляді заповнених статистичних формулярів.

Закон України "Про державну статистику" також визначає необхідність забезпечувати доступність, гласність і відкритість статистичної інформації, прозорість статистичної методології та статистичних методів, що відповідає міжнародним стандартам у галузі статистики. З метою забезпечення виконання цих положень у практиці проведення ДСС передбачено створення системи метаданих: методичних та методологічних документів стосовно його методів проведення, збору даних, формування, опрацювання інформації, документів щодо її якості.

3. Заключна частина

Важливою умовою подальшого розвитку ДСС є забезпечення балансу між рівнем задоволення інформаційних потреб користувачів статистичної інформації, що передбачає застосування новітніх інформаційних технологій, та рівнем оптимізації процесу статистичного виробництва, а також покращення ефективності витрат та зменшення навантаження на респондентів, що здійснюється шляхом установаження постійного зворотного зв'язку з користувачами статистичної інформації, респондентами цього спостереження.

У контексті зазначеного найближчим часом передбачається отримання адміністративних даних з прямих інвестицій по банках України від НБУ (з I кварталу 2018 року) та перегляд показників за формами № 10-зез та № 13-зез.

Також у подальшому планується переведення спостереження в Інтегровану систему статистичної інформації (ІССІ), керовану метаданими, яка забезпечить автоматизацію та уніфікацію процесів обробки й аналізу статистичної інформації, організацію зберігання та доступу до єдиного сховища даних.